

'Dé USP van Nederland: het vermogen om integraal te kijken'

In het kader van de herijking van het economische beleid heeft het kabinet begin 2011 in de brief 'Naar de top' negen topsectoren aangewezen. Per sector is een topteam samengesteld, dat een advies, een sectoragenda en een plan van aanpak moet opstellen. Het 'boegbeeld' van de topsector Water is Koos van Oord. Hoe is zijn team te werk gegaan en wat gaat er gebeuren na het indienen van de eindrapportages?

Koos van Oord: 'Nederland blinkt uit in de watersector'.

Voedsel, tuinbouw, hightech, energie, logistiek, creatieve industrie, life sciences, chemie, water: alle gekozen Nederlandse topsectoren hebben een sterke positie in het buitenland. Om deze positie te verstevigen voert de overheid een nieuw beleid in. Ondernemers zijn per sector benaderd om een actieagenda op te stellen, samen met de overheid en kennisinstellingen.

Koos van Oord, eerder lid van de Deltacommissie en onder andere lid van de Raad van Commissarissen van Van Oord, kreeg in maart jl. een telefoontje uit naam van minister Verhagen. 'Of ik de kar wilde trekken voor de topsector Water. Na enig nadenken heb ik 'Ja' gezegd. Samen met Nick van de Giesen

van de TU Delft, Annemiek Nijhof van het ministerie van I&M en ondernemer Meiny Prins zijn we aan de slag gegaan. Gelukkig worden we ondersteund door een stevig secretariaat onder leiding van René Idema, want al met al is dit een flinke en complexe klus, met een zeer korte doorlooptijd.'

Lange en korte termijn

Hoe heeft uw team de zaak opgepakt?

Van Oord: 'Zoals bekend is onze topsector verdeeld in drie clusters: watertechnologie, deltatechnologie en maritieme technologie. Het doel van deze opdracht is tweeledig. Ten eerste een langetermijnadvies aan de regering over hoe we onze positie als Nederlandse watersector moeten behouden en versterken. En daarnaast een kortetermijnagenda

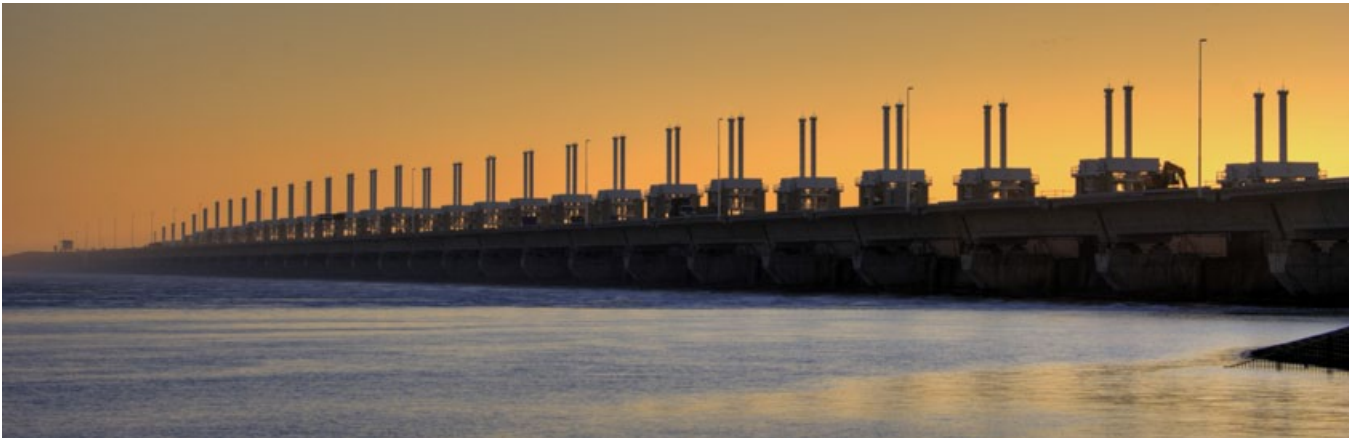
met initiatieven om de langetermijndoelen te halen. De taakopdracht was daarbij ruim. Alles was bespreekbaar: onderwijs, arbeidsmarkt, regelgeving, internationaal zakendoen, samenwerking tussen bedrijven en sectoren, de relatie met ontwikkelingssamenwerking en ga zo maar door. Dat was ook meteen de klem waarin we zaten: een heel brede opdracht met een zeer korte doorlooptijd. Het was flink aanpakken, maar tegelijkertijd erg boeiend.'

Sectoranalyse

Van Oord vervolgt: 'De topteams bestaan niet voor niets uit vertegenwoordigers van overheid, wetenschap en bedrijfsleven. Dat is precies het krachtenveld waarin we gezamenlijk kunnen bepalen waar we naartoe moeten, als land én als bedrijfsleven. De kennisinstututen hebben een strategische agenda en houden zich bezig met de kennisontwikkeling voor de lange termijn. Het bedrijfsleven beschikt over veel actuele informatie en het nodige fingerspitzengefühl over hun markt. Als je die partijen in dialoog brengt, ontstaan er mooie dingen. We hebben in de watersector natuurlijk al een langetermijnvisie, zoals neergelegd in Watervisie 2020, maar het was onzes inziens nog onvoldoende duidelijk waar men naartoe wilde. Daarom hebben we een sectoranalyse laten uitvoeren door adviesbureau Boer & Croon.'

Zeven speerpunten

'Om een en ander enigszins te kanaliseren zijn zeven thema's geformuleerd:

water for all, more crop per drop, enabling delta life, maritieme wereldtop, winnen op zee, water en energie, water en ICT. Met deze speerpunten als uitgangspunt heeft het topteam de bedrijven uit de drie sectoren gevraagd om concrete business cases, die moeten bijdragen aan het behalen van de langetermijndoelen. De sector heeft met groot enthousiasme gereageerd en diende 70 business cases in. Op basis van alle input van de afgelopen maanden hebben wij medio juni ons advies aan de regering uitgebracht.'

'Er is een vruchtbaar samenspel ontstaan tussen brancheorganisaties en individuele bedrijven en kennisinstellingen, via allerlei soorten bijeenkomsten en bezoeken. Het doel was de hele sector aan het woord te laten en dat is aardig gelukt volgens mij. Het gaat erom wat de sector wil: hoe kijk je tegen de toekomst aan, welke inspanning wil je leveren? Het topteam is er alleen om helder te krijgen wat de wensen zijn. De bedrijven moeten straks de kar trekken.'

Integraal kijken

U geeft zelf al aan dat samenwerking de sleutel tot succes is. Toch werken bijvoorbeeld de drie clusters, die u onderscheidt, nog weinig samen. *Hoe kan dat en hoe doorbreek je dat principe?* Van Oord: 'Het klopt dat historisch gezien bedrijven uit de watertechnologie, maritieme technologie of de deltatechnologie in een heel andere sector werken en vaak de raakvlakken niet zien. Maar als je beseft dat wij in Nederland gewend zijn aan integraal naar problemen kijken, dan weet je dat de kansen juist liggen op de snijvlakken van de verschillende on-

derwerpen. Denk aan water & energie, of water & tuinbouw, veilig wonen in lage delta's. Daar zitten de uitdagingen van de toekomst: het combineren van het beste uit alle betrokken sectoren. En geloof mij: Nederland is veel beter in integraal probleemoplossen dan de meeste andere landen!'

Eindrapportage

'Ik zie dit topteam als een momentopname, een vervolg op het Innovatieplatform. Voor mij staat als een paal boven water dat Nederland uitblinkt in de watersector. Focus je op de dingen waar je al goed in bent. We beginnen niet bij nul; we kunnen bouwen op eeuwen van kennis en ervaring. We zeggen dus ook: sluit aan bij wat er is, maar sluit je ogen niet voor nieuwe terreinen op de raakvlakken van verschillende sectoren. Want daar liggen volgens ons de kansen.'

Wat gaat er gebeuren met alle adviezen?

Van Oord: 'De adviezen van alle topteam worden verwerkt in een voorstel dat de minister aan de Tweede Kamer aanbiedt. Daarna komen de plannen aan de orde bij de behandeling van de begrotingen van de verschillende ministeries. Belangrijker vind ik dat de partners uit de sector het ontstane momentum vasthouden. Zoals ik al heb gezegd: 'we doen dit als sector voor onszelf. Ondersteuning van de overheid om iets van de grond te krijgen is prima, maar we zullen het vervolgens toch zelf moeten doen. Het uitwerken van de business cases is een mooi begin, maar ik hoop dat iedereen het enthousiasme levend houdt. Mijn advies: 'steek de koppen bij elkaar, hou het tempo erin.'

Handen uit de mouwen

'Ik ben buitengewoon tevreden over de manier waarop de sector ons heeft ondersteund. We zijn overal open ontvangen en er werd enthousiast gereageerd op onze verzoeken om informatie. Dit is een vitale sector, waarin partijen bereid zijn om de handen uit de mouwen te steken om er samen wat van te maken. En met die oer-Hollandse mentaliteit kun je volgens mij heel ver komen.' ■

'HET GAAT EROM
BESTAANDE KETENS
TE SLUITEN OF
NIEUWE TE VORMEN'

Gouden driehoek

De aanpak per sector is een nieuwe vorm van publiek-private samenwerking. Het beleid is mede gebaseerd op de ervaringen van het voormalig ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in het agrofoodcomplex. Hier werkten de overheid, kennisinstellingen en bedrijven ('de gouden driehoek') aan een gezamenlijke visie. Er werden meerjarige afspraken gemaakt, de partners beloofden om gezamenlijk te investeren en het onderwijs werd afgestemd op de wensen van bedrijven. Het plan is nu dit model ook te gebruiken voor de andere sectoren.